

stvari in obliki. Tako se je v naslovu napačni naziv te naprave za društvo premenil po besedilu hrvatsko-ogrskega trg. zakona v za druga, dasi ima dotična hrvatska novela (1898) udruga, kakor ima tudi Smiričeva terminologija (1904), menda, da se loči od druge narodne naprave med Hrvati in Srbi (Hauskommunion). Nam Slovencem, ki ne poznamo več poslednjeimenovane naprave, je čisto prav izraz zadruga, ki ga že rabimo za »Genossenschaft« v tem smislu. Člani zadruge so vsled tega za drugari ter je v §-u 61 menda samo s peresa ušel izraz družinari. Mesto starišinstva (Vorstand) se je vzel izraz uprava. Hrvatski trg zakon ima za ta pojem ravnateljstvo, kar je morda bolje, kajti uprava pomeni prvotno »die Verwaltung«. Slovenski prevod ima tu načelstvo, kar bi se dalo porabiti tudi v hrvatskem prevodu. Za prejšnje razvrgnuče (Auflösung), ki je tudi v hrv. trg. zakonu, ima novi prevod blagglasnejši raspust, kateri izraz pa bi bil morda bolje le za prisilno razdruženje po §-u 36, št. 3 in 4; slovenski prevod ima menda boljši občni izraz razdružba, ki ga za isti pojem pozna i hrvatski jezik. Iz starega prevoda se je vzel glavni posao v pomenu Haupt-Geschäft, -Firma (»ditta«). Narod hrvatski morda rabi ta izraz v tem pomenu, hrvatski trg. zakon ima glavna nastana, stari hrv. prevod ima v §-u 38 glavni podhvat, a slovenski glavni zavod. Morda bi bilo bolje, da se ta pojem tudi v izrazu razlikuje od prvotnega pomena, ki ga ima posao n. pr. v §-u 44 zakona. Ravnotako imata oba prevoda za »Geschäftsführung« vodjenje posala, a mislim da bi bilo bolje kratko poslovanje (§ 47). Prostemu človeku je morda v §-u 6 št. 4 in §-u 30 odstavek prvi in zadnji jasnejši stari prevod, nego novi. No, to so malenkosti, vobče je novi prevod točen in vzoren. Izmed tiskovnih pogreškov sta moteča: v §-u 51. kojoj trečem licu, mesto kojem trečem licu in v §-u 73 odst. 3. proti družinaru, mesto proti vieročniku. Razun teh sem opazil samo še v §-u 25 ponomočni mesto punomočnici in v §-u 87 zbog nareda mesto nereda, kar je dosti malo ter si vsakdo lahko popravi sam.

Ako še pristavim, da je papir lep in tisek čist, povedal sem vse ter čestitajoč Hrvatom na uspelem delu, želim da Slovenci skoro dobimo enako, kar se nam za to leto obeta. Da se to obistini, gotovo pomore ravnokar opisana knjiga.

Dr. Volčič.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. marca 1911.

— (Dr. Ivan Geršak †). Dne 24. pr. m. je umrl v Ormožu gospod dr. Ivan Geršak, ki je bil malone 40 let notar na istem mestu. V svoji mladosti se je temeljito bavil s pravoznanstvom, osobito ker je mislil, da doseže eno izmed slovenskih docentur, ki so bile l. 1871 skoraj dovoljene

na vseučilišču v Gradcu. Tudi je bil že l. 1865 začel izdajati v Gradcu nekako znanstveno revijo pod naslovom »Čitavnica. Podučivni listi za slovenski narod« in kasneje je marljivo sodeloval pri dr. Razlagovem »Pravniku slovenskem« (1870—73). Za dan, ko je novi notarski red zadobil svojo moč, napisal je v istem listu članek, v katerem je poudarjal važnost notarskega poslovanja, osobito tudi glede na uradovanje v slovenskem jeziku. Razni prvi obrazci, ki jih je »Pravnik slovenski« prinašal tisti čas za notarsko poslovanje, so najbrže bili delo drja. Geršaka, ki je bil ravno tedaj imenovan za notarja v Ormožu. Pozneje je deloval za politično in narodno probujo posebno v ormožkem okraju, ki se ima pokojniku zahvaliti tudi za marsikak gospodarski napredek. Dosegel je dr Geršak starost 73 let. Čast njegovemu spominu!

— (Odlikovanje.) Gospod Špiro Peručič, okrajni sodnik in predstojnik v Pulju, je odlikovan z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda.

— (Za mednarodno menično pravo.) Iz c. kr. dvorne in drž. tiskarne na Dunaji izšla sta — kakor priloga k Wiener Zeitung — pred kratkim dva prednačrta, zadevajoča internacionalizovanje meničnega prava. Prvi se glasi: prednačrt dogovora o pojednotenju meničnega prava (Avant-Projet d'une Convention sur l'Unification du Droit relatif à la Lettre de Change et au Billet à Ordre), drugi: prednačrt enotnega zakona o menici (Avant-Projet d'une Loi uniforme sur la Lettre de Change et le Billet à Ordre). Oba načrta sta plod haaške mednarodne meničnopravne konference in zaslužita pač vso pozornost. Najvažnejše točke ki jih vsebuje prvi prednačrt, so te-le: V prvem členu se izreka, da se države, zastopane v haaški konferenci zavezujejo, zakon o menicah (drugi prednačrt) uvesti. Naslednji členi določajo, v katerih točkah sme ena ali druga država kaj spremeniti in v katerem zmyslu; v čl. 19. je ustanovljeno, da se niti dogovor niti zakon ne tičeta pravil, ki veljajo v raznih pogodbenih državah za cheke in ordrepapirje. Čl. 20 se glasi, da naj ostanejo vsi členi zakona, tudi ako se jih kaj spremeni ali preuredi v okviru, pripuščenem v tem prednačrtu (I), v tistem povrstnem redu in če le mogoče pri tisti številki, kakor je to v prednačrtu II. navedeno. Vse določbe, ki se izdado v izvedbo zakona, morajo se naznaniti nizozemski vladi, takisto se sporoče vladi tudi vsi izrazi priznanih državnih jezikov, ki odgovarjajo označbi »lettre de change -- gezogener Wechsel« in pa »billet à ordre — eigener Wechsel«. Tiste države, ki niso zastopane na mednarodni meničnopravni konferenci, smejo še tudi pozneje pristopiti dogovoru, ako naznanijo svoj pristop s tem, da izroče pristopno listino vladi v Haagu, ki jo v prepisu sporoči pogodbenim državam. — Drugi prednačrt enotnega meničnega zakona obsega 88 členov v 14 poglavjih. Tu prevladujejo ideje, izražene v nemško-avstrijskem meničnem pravu, ki bode torej kakor vse kaže, praznovalo zmagoslavje nad vsemi drugimi, osobito pa nad latinskimi meničnim pravom.

Začetkom meseca januarja t. l. se je v justičnem ministerstvu bavila s haaškim prednačrtom posebna anketa teoretičnih in praktičnih strokov-

njakov pod predsedstvom sekcijskega načelnika dra. Schauer-ja. O debatah sicer ni veliko na dan prišlo, pač pa kaže sicer vsaj nekaj teženj oficijozni komunikè, ki je bil dne 14. januarja t. l. izdan. Tu se poudarja:

Skrajsanje dosedanje pokazne dobe od 2 let na 6 mesecev je smatrati za pridobitev; takisto dovolitev 24-urne dobe za premislek pri oddaji izjave o akceptu. Splošno se je pritrjevalo nazoru, da naj se dopusti preklic akcepta pod gotovimi pogoji in da naj se nadomesti regres za zavarovanje z onim na plačilo. Tudi nove določbe o notifikacijski dolžnosti ter o vplivu presile (vis major) so se pozdravljale kakor dober nadaljni razvitek.

Posebno zanimiv pa je naslednji odstavek komunikeja: »Zastavni indosament, ki ga je prevzel prednačrt iz francoskega prava, in pa pripustitev neprejemne (unacceptabel) trate — vprašanji, ki sta za kreditni obrat prav posebne važnosti, sta se skrbno pretresovali. Posrečilo se je nadrobnim, neposredno iz praktične skušnje crpajočim izvajanjem zastopnikov bank prepričati udeležnike razprave, ki se sprva z neprejemno trato niso mogli sprijazniti, da je v načrtu predlagana uvedba gospodarska pridobitev dalekosežnega pomena. S tako neprejemno trato moglo bi se potrebi malih in srednjih podjetnikov, da se mobilizirajo njih zunanje terjatve, lahko in varno ustreči, dasiravno naročniki nič kaj radi ne dajo akcepta. Komplicirani kreditni obrat potom eskompta odprtih knjižnih terjatev, ki sedaj trpi pod nestalnostjo pravosodstva, prišel bi na dober tir, srednjim in malim obrtnikom ustvarila bi se večja sposobnost obteka za obratno glavnico. Za to se je tudi izrazila nujna želja, da naj se nikari ne izključi za naše pravno ozemlje možnosti zastavnega indosamenta, dasi bi bilo to po prednačrtu dopustno. Obenem pa se je poudarjala potreba, da se regres radi nesigurnosti akceptanta razširi tudi na slučaj nesigurnosti trasata in da se dovoli pri neprejemni trati iste pravice tudi v slučaju plačilne nezmožnosti izdatelja, ker sloni tak papir pretežno ob kreditu izdatelja.«

Preko meja prednačrta sklenila je enketa, da se za slučaj, ako bi se na haaški konferenci priporočala odprava inštituta častnega akcepta, tak predlog odkloni, ker bi naš eksportni trgovski promet spričo nedostajanja avstrijskih predmorskih bank pri tem trpel občutno škodo.

Teh par potez iz komunikeja seveda celega problema o poenotenju meničnega prava nikakor ne izčrpa. Morda ni neopravičena domneva, da se baš iz malobesednosti oficijoznega sporočila da sklepati na velike ovire, ki se zoperstavljajo izvedbi problema.

Dr. M. D.

— (Mo te či p o g r e š k i.) V prejšnji razpravi »Naša okrožna sodišča ...«: stran 42, vrsta 20 od zdočaj napačno: 13 svètniških, prav: 10 svètniških; stran 44, vrsta 15 od zgoraj napačno: okrožne, prav: okrajne.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26. oz 22.